

Reflectie en discussie

Tijdens de voorstelronde aan het begin van de bijeenkomst kijken de deelnemers onder andere terug op het Engels uit hun eigen basisschoolperiode. Direct wordt duidelijk dat niet alle deelnemers hun basisschool in Nederland doorliepen; we hebben een inter- nationaal gezelschap. Van degenen die wel in Nederland op school zaten, kreeg lang niet iedereen Engels op de basisschool. Veel van de deelnemers lieten de basisschool achter zich (ruim) voor 1986, het jaar waarin het voor basisscholen verplicht werd om het vak Engels aan te bieden. Deelnemers die wel Engels hadden, hebben daar wisselende herinneringen aan: van moeilijk tot heel leuk. Ook de gebrekkige uitspraak van het Engels door de juf komt voorbij en de opmerking dat het vak vaak werd overgeslagen en er in feite dus weinig onderwijstijd aan Engels besteed werd.

De parallel naar de huidige praktijk is dan ook snel getrokken. In de huidige praktijk voelen leerkrachten zich lang niet altijd goed voorbereid en zelfverzekerd genoeg om Engels te geven. En, hoewel het belang van het vak in toenemende mate wordt onderkend, gaat ook nu de prioriteit op school in veel opzichten nog vaak naar de kernvakken taal en rekenen en niet naar Engels. Zo is er voor Engels lang niet altijd een coördinator en/of werkgroep op school en worden leerkrachten in veel gevallen niet gefaciliteerd bij het geven van Engels. Zonde, aldus de aanwezigen. Met name de tijd en aandacht voor vrije spreek- en gespreksituaties schiet volgens hen tekort. Dat gaat ten koste van de communicatieve vaardigheden in het Engels, toch een van de belangrijkste doelen van het aanleren van een (vreemde) taal. De leerlingresultaten in het onderzoek laten dat ook zien.

“Het leren van Engels of een andere vreemde taal zou heel erg moeten gaan over de durf om tot spreken te komen. Al vanaf jonge leeftijd.”

Janice Wierenga, leerkracht en coördinator Engels, Peetersschool Amsterdam

“Engels is een kernvak in het voortgezet onderwijs. Ook in het primair onderwijs verdient het mede daarom meer aandacht. Het zou mooi zijn als het Engels van de basisschool al goed aansluit bij en voorbereidt op het Engels in het voortgezet onderwijs.”

*Evelien Krikhaar, senior onderzoeker en projectleider Flankerend Onderzoek
Tweetalig Primair Onderwijs, Expertisecentrum Nederlands*

Wat opvalt aan Peil.Engels 2017/2018

Een aantal resultaten van de peiling valt op. We bespraken ze met de focusgroep.

Wisselend aanbod en ontevredenheid over Engels op de pabo

Ten opzichte van 2012 hebben in 2018 veel minder leerkrachten Engels op de pabo als keuzemodule gevolgd. Elsbeth Poot vindt dit een logische bevinding omdat Engels op de pabo nu een verplichte module is. En wanneer Engels verplicht is, hoef je hiervoor geen keuzemodule te volgen. Evelien Krikhaar: “Je kiest dan als student hooguit nog voor verdieping. Twee of drie actieve pabo’s bieden hiervoor nog specifieke keuzemodules.” De verplichte kennisbasis die studenten leren, is nu bovendien veel uitgebreider op het gebied van Engels. Elsbeth Poot: “Ben je tussen 2012 en nu opgeleid, dan heb je een bredere basis.” In de kennisbasis zijn bijvoorbeeld ook doelstellingen voor vreemdetalendidactiek opgenomen. Pabo’s moeten hun onderwijsaanbod hierop afstemmen.

Opmerkelijk is dat zowel in 2012 als in 2018 het merendeel van de leerkrachten ontevreden is over de omvang en inhoud van het aanbod Engels op de pabo (2012 89 procent ontevreden; 2018 80 procent ontevreden). Amy Klipp: “Tijdens de opleiding hebben studenten minder aandacht voor Engels. Ze zijn zich nog niet zo bewust van het belang van het vak en achteraf denken ze: ik had beter moeten opletten.” Jan Willem Chevalking is van mening dat er een gebrek aan opleidingstijd en stage-ervaring is voor Engels. De brede kennisbasis voor het vak is een goed initiatief, maar zou beter verankerd moeten worden in de opleiding als geheel. Dat gevoel deelt de focusgroep, want Evelien Krikhaar voegt toe: “Leerkrachten komen startbekwaam, maar niet beroepsbekwaam van de opleiding af. Het is net als met een rijbewijs. Pabo’s zouden daarom moeten samenwerken met scholen voor de nodige praktijkervaring. Zo zouden jonge leerkrachten de eerste jaren begeleid moeten worden.” Elsbeth Poot beaamt dat: “Je bent startbekwaam, wat betekent dat je nog ongelooflijk veel moet leren. Je ziet nu dat vto-scholen meer investeren in de leerkracht als het gaat om Engels. Zij raken daardoor beter gekwalificeerd.”

Een aanzienlijk deel van de leerkrachten schat zelf in niet te voldoen aan het minimaal vereiste niveau voor het geven van Engels op de basisschool

De beperkte voorbereiding op de pabo is er wellicht deels de oorzaak van dat een aanzienlijk deel van de leerkrachten inschat B2-niveau voor luisteren en lezen (een derde van de leerkrachten) en met name spreken (de helft van de leerkrachten) en schrijven (drie vijfde van de leerkrachten) niet te halen. Volgens de kennisbasis pabo is B2-niveau voor mondelinge taalvaardigheid, luistervaardigheid en woordenschat in relatie tot de specifieke context van het onderwijs (Classroom English) het minimaal vereiste niveau voor het verzorgen van Engels in het basisonderwijs. Het op de pabo behalen van B2-niveau voor Engelse spreekvaardigheid is zelfs verplicht.

De focusgroep herkent het door leerkrachten zelf geschetste beeld. Toch schrikken zij er ook van. De deelnemers zijn unaniem van mening dat het niveau tenminste B2 behoort te zijn in combinatie met goede taaldidactische bekwaamheden. Gerard Westhoff: “In het verleden behaalde je aktes naast je basisopleiding. Voor nu zou kunnen gelden dat als je het B2-niveau niet haalt, dat je dan geen Engels mag geven.” Een oplossing zou wellicht de inzet van een vakleerkracht Engels kunnen zijn, zoals voor bewegingsonderwijs of muziek gebeurt. Paul Groot vult aan: “Als een leerkracht niet voldoende niveau

heeft om Engels te geven, kan dit binnen het team wellicht worden opgelost door middel van team-teaching. Daarbij geeft een leerkracht in verschillende groepen Engels.” Karin Winkel benadrukt dat het werken aan je eigen taalvaardigheid niet ophoudt na de pabo.

“Periodieke nascholing is van groot belang voor continuïteit en inspiratie.”

Karin Winkel, pabodocent Engels, Hogeschool Rotterdam

Hoewel in de kennisbasis pabo geen minimaal vereist niveau voor leesvaardigheid is gedefinieerd, is ook voor dit domein een voldoende niveau van belang, vindt Amy Klipp. Zeker voor de coördinator Engels, in verband met het lezen van vakliteratuur, zodat ook nieuwe inzichten (vanuit het buitenland) hun weg naar het onderwijs kunnen vinden.

Kerdoelen en doelen uit de lesmethode meest bepalend bij inrichting onderwijs Engels

Samen met de kerndoelen zijn de doelen uit de lesmethode voor scholen het meest bepalend bij de inrichting van het onderwijs in het Engels. De specifiek voor vvto ontwikkelde doelen zijn weinig in gebruik. Zowel hogeschooldocent Amy Klipp als schoolleider Elsbeth Poot zijn niet bekend met deze vvto-doelen. Zij vragen zich dan ook af of scholen voldoende weten wat hiermee bedoeld wordt. Evelien Krikhaar over deze doelen: “Dat zijn de doelen zoals gesteld door SLO. Vermoedelijk ken je ze impliciet wel, maar misschien niet onder de noemer vvto-doelen.”

Omdat de doelen uit de lesmethode zo bepalend zijn voor de inrichting van het onderwijs, rijst de vraag of er in de lesmethoden voldoende aandacht is voor alle vaardigheden. Volgens de deelnemers dragen de lesmethoden momenteel niet bij aan de ideale verdeling van onderwijstijd over de verschillende vaardigheden. Spreek- en gespreksvaardigheid verdienen bijvoorbeeld meer aandacht en onderwijstijd vinden ze.

“Ik ben niet bekend met alle lesmethoden, maar over het algemeen is er te weinig aandacht voor spreekvaardigheid. Terwijl ik juist denk dat het spreken van de taal, zeker bij jonge kinderen, van wezenlijk belang is om durf om te spreken te ontwikkelen,” zegt Elsbeth Poot.

Ook Amy Klipp stelt dat er meer aandacht moet zijn voor spreek- en gespreksvaardigheid. “Kinderen krijgen nu een keer een beurt en dan is het klaar. Het gaat misschien in totaal om vijf minuten spreektijd per leerling op jaarbasis. Het is de vraag in hoeverre de methode interactie ondersteunt. Spreek- en gespreksvaardigheid worden bovendien weinig getoetst omdat de meeste methoden zich beperken tot *paper-and-pencil*-toetsen.” Wellicht zou je hiervoor het portfolio kunnen inzetten, aldus Evelien Krikhaar.

“Methoden die nu beschikbaar zijn, lijken de spreekvaardigheid van kinderen eerder te belemmeren dan hen uit te nodigen hun spreek- of gespreksvaardigheid verder te brengen”.

Margreet Balemans, leerkracht en coördinator Engels, Jenaplanschool Wittevrouwen Utrecht

Myrna Feuerstake is het daarmee eens: “De lesmethoden creëren geen of veel te kunstmatige taalgebruikssituaties. Het leidt meer tot papegaaien dan tot open gesprek.”

Ze geeft daarnaast aan dat leerkrachten dusdanig afhankelijk zijn van de methode Engels dat ze daar moeilijk los van komen. Van spontaan spreken komt het dan niet.

Elsbeth Poot onderschrijft deze methode-afhankelijkheid: “Je kunt niet spelen met de stof als je als leerkracht niet vaardig genoeg voelt. En waarom differentiëren we niet bij Engels? Dat heeft ook te maken met vaardigheid van leerkrachten.” Evelien Krikhaar voegt toe dat dit wellicht mede te maken heeft met de status van het vak, of liever het gebrek daaraan, want bij taal en rekenen differentiëren we wel.

Grote niveaoverschillen, maar weinig mogelijkheden tot differentiatie

In het peilingsonderzoek geven leerkrachten aan dat er grote niveaoverschillen tussen leerlingen zijn op het gebied van Engelse taalvaardigheid. Tegelijkertijd zijn ze minder tevreden over de mogelijkheden die de methoden bieden voor differentiatie. De groep buigt zich over de vraag of het wenselijk is dat basisscholen deze niveaoverschillen verkleinen en hoe dat eventueel zou kunnen.

Claire Goriot: “Ja, dat is wenselijk. Sommige leerlingen zijn nou eenmaal meer afhankelijk van wat ze op school leren. Als het doel is dat leerlingen Engels leren, dan geldt dat voor alle leerlingen. Het start met weten welk niveau ze hebben en de differentiatiemogelijkheden kennen en hebben.” Karin Winkel brengt nuance aan: “Ik weet niet of je verschillen moet willen verkleinen. Ik ben het er wel mee eens dat het een kwestie is van niveaoverschillen kennen en hierop inspelen. Je moet leerlingen aanspreken op hun niveau. Iedere leerling moet gestimuleerd worden door aan te sluiten bij zijn niveau en belangstelling. Daarvoor moet de leerkracht meer lef krijgen bij het loslaten van de methode en het vrijlaten van de leerlingen. De methode kan niet de schuld krijgen van het gebrek aan differentiatie.” Niet verder komen dan de methode omschrijft ze als “nare aanpak”. “Vraag jezelf af wat je aan het doen bent de hele dag. Er is meer dan de methode.”

Gerard Westhoff constateert dat er in zijn gehele loopbaan niet veel veranderd is: “Differentiëren en klassikaal onderwijs bijten elkaar nog altijd.” Hij onderstreept dat de leerkracht voor iedere leerling moet aansluiten bij zijn actuele niveau. Daarbij zou voor alle leerlingen een gewenst minimumeindniveau moeten worden nagestreefd. “Dat kan, als je als leerkracht beschikt over instrumentarium, zoals het Europees taalportfolio. Daarmee kan de leerling zelf in kaart brengen wat hij al kan, zodat hij weet waar hij kan beginnen. Het onderwijs wordt dan doelgerichter.”

Of niveaoverschillen tussen leerlingen kleiner worden als je allemaal start in groep 1? Daarin gelooft de focusgroep niet.

Coördinator of werkgroep Engels heeft positief effect

Het hebben van een coördinator of werkgroep voor het vak Engels draagt positief bij aan de resultaten op alle domeinen. Die samenhang is logisch volgens de gespreksdeelnemers: een coördinator zet het vak op de kaart. Hij of zij schrijft beleid, brengt knelpunten in kaart, zoekt nascholing, ontwikkelt een doorgaande leerlijn en houdt de stip op de horizon in de gaten. Volgens Evelien Krikhaar kun je een coördinator aanstellen als je een visie hebt op het onderwijs Engels. En als je een visie hebt, dan zie je dat terug in de onderwijsresultaten. “Dat hangt sterk samen”, zegt ze. “De coördinator is een soort start van zicht op onderwijskwaliteit. Zo’n werkgroep maakt het nog extra sterk: het komt op de kaart, je praat erover.”

Veel aandacht voor Engelse woordenschat

Uit het peilingsonderzoek blijkt dat zowel in de lessen als bij de toetsing en het geven van huiswerk de meeste aandacht uitgaat naar de Engelse woordenschat. De focusgroep herkent de dominante positie van dit domein ten opzichte van de andere domeinen.

Janice Wierenga snapt dat er veel tijd gaat naar woordenschat: “Woordenschat is veilig. Dat spontane, bijvoorbeeld bij spreken en gesprekken, vinden leerkrachten spannend.” Ook de nadruk op woordenschat

bij huiswerk is begrijpelijk volgens Amy Klipp: “Dat is meestal het stampwerk waar de ouders mee kunnen helpen.”

Myrna Feuerstake ziet in de vvtto-praktijk dat je start met woordenschat in een betekenisvolle context.

“Dat woordenschat in het begin dominant is, snap ik, maar daarna moet je wel de stap zetten naar spreken en spontaan taalgebruik.”

Myrna Feuerstake, teamleider primair onderwijs, Nuffic

Dat blijkt moeilijk, want veel leerkrachten voelen zich daar ongemakkelijk bij. Dat vraagt dan ook veel meer vaardigheid van leerkrachten, aldus Jan Willem Chevalking. “Maar dat krijgen we op de pabo niet voor elkaar met die paar lessen die we daarvoor hebben.” Ook op het gebied van toetsen van gespreksvaardigheid valt voor leerkrachten nog veel te leren, vult Amy Klipp aan. “Dat zit nu nog niet in de opleiding en de kennisbasis van de pabo.”

Janice Wierenga voegt toe dat een geïntegreerd aanbod het ideaal zou zijn en dat het leren van de Engelse taal liefst niet in domeinen moet worden opgehakt. Deze aanpak zie je op scholen die tweetalig primair onderwijs (tpo) aanbieden al wel. “Leerkrachten zijn daar bijvoorbeeld bewust bezig met het laten ontstaan van een spontaan gesprek op basis van woordenschat.”

Trends 2012-2018 in het onderwijsaanbod

Een aantal trends die zich aftekenen in het onderwijsaanbod geeft reden tot gesprek.

De prioritering in het onderwijs verschuift van luisteren in 2012 naar woordenschat in 2018. Dit vindt de focusgroep opmerkelijk, want luisteren is toch geïntegreerd in alles wat je doet? Gespreksdeelnemers vragen zich dan ook af of leerkrachten luistervaardigheid te nauw hebben opgevat.

De peiling laat daarnaast zien dat de overdracht van gegevens van groep 7 naar groep 8 niet sterk is veranderd tussen 2012 en 2018, evenmin als de gehanteerde werkvormen en het gebruik van toetsen. Voor Engels worden nauwelijks methodeonafhankelijke toetsen gebruikt. Dit gehele beeld herkennen de gespreksdeelnemers. De nadruk in de overdracht door leerkrachten ligt toch vooral op de kernvakken en het gedrag van de leerling. Dit wordt mondeling afgestemd, de rest niet.

Een trend die de focusgroep niet direct herkent, is dat eibo-leerkrachten in 2018 iets vaker dan in 2012 Engels integreren met andere vakken. Het gevoel bestaat dat dit niet helemaal overeenkomt met de werkelijkheid. Als mogelijke verklaring draagt de focusgroep wel aan dat in methoden in toenemende mate de verbinding wordt gemaakt met andere vaardigheden, bijvoorbeeld wereldoriëntatie. Ook maken veel eibo-scholen gebruik van Newswise (de Engelse versie van Nieuwsbegrip). Wellicht beschouwen leerkrachten dit al als vakintegratie terwijl daadwerkelijke integratie natuurlijk (veel) verder gaat dan dat. Een verklaring hiervoor zou de vrij brede vraagstelling hierover kunnen zijn.

Overigens is de verandering in de inhoud van methoden volgens de focusgroep wellicht ook de verklaring dat leerkrachten in 2018 minder authentiek Engelstalig beeld- en geluidsmateriaal gebruiken in aanvulling op de methode. Dit komt immers in de huidige methoden al veel meer terug dan in het verleden, waardoor aanvulling minder noodzakelijk is.

Ten slotte geeft de focusgroep aan dat ze de trend dat er minder uren Engels worden gegeven niet in overeenstemming kunnen brengen met wat ze zien in de praktijk. Tegelijkertijd zijn er wel grote verschillen tussen scholen als het gaat om de onderwijstijd voor Engels.

Gespreksvaardigheid is belangrijk, maar behaalde niveaus stellen teleur

Tijdens de veldraadpleging met experts voorafgaand aan het peilingsonderzoek werd gespreksvaardigheid als belangrijkste te toetsen domein aangemerkt. Uit de resultaten blijkt dat leerlingen voor gespreksvaardigheid gemiddeld A1-niveau behalen; 31 procent van de leerlingen behaalt dit niveau niet. Eibo- en vto-leerlingen verschillen niet van elkaar in hun gemiddelde prestatie en de behaalde ERK-niveaus.

De focusgroep is van mening dat het niveau van gespreksvaardigheid omhoog moet gezien de focus die op communicatie zou moeten liggen. “In de klas zie ik het niveau van leerlingen wel omhooggaan”, zegt Elsbeth Poot. “In de veranderende maatschappij, waarin leerlingen meer geconfronteerd worden met Engels, zou je verwachten dat het niveau ook zonder educatie verbetert.”

Er wordt wel enige nuance aangebracht bij de resultaten. Zo zou de toetsing een rol kunnen spelen. Gespreksvaardigheid is lastig te meten, waardoor kleine niveauverschillen misschien moeilijk waar te nemen zijn. Bovendien zijn leerlingen niet gewend aan toetsen voor gespreksvaardigheid en kan dat de resultaten wellicht enigszins drukken.

De groep heeft wel ideeën voor de wijze waarop het niveau misschien omhoog gebracht kan worden. Facilitering van gespreksvaardigheid is belangrijk, niet alleen door meer aandacht hiervoor in methoden, maar ook door er meer leestijd voor uit te trekken en de (taal)vaardigheid van de leerkracht te vergroten. De kwaliteit van het onderwijs is van meer belang dan de kwantiteit.

“Kwaliteit van wat je binnen een domein doet is belangrijk. Dus niet per se wat je doet en hoeveel je doet, maar hoe goed je het doet.”

Gerard Westhoff, emeritus hoogleraar vreemde-talendidactiek, Universiteit Utrecht

Methoden zouden een meer communicatieve aanpak moeten hebben, zegt Janice Wierenga. “Leerlingen zouden daadwerkelijk moeten praten met elkaar. Dit vraagt ook didactische kennis van de leerkracht als het gaat om het geven van onderwijs in vreemde talen.”

Nauwelijks verandering in leerlingprestaties tussen 2012 en 2018

De leerlingprestaties voor woordenschat en spreekvaardigheid verschillen niet tussen 2012 en 2018. Voor lezen en luisteren is er sprake van een (zeer) kleine daling in vaardigheid tussen 2012 en 2018.

Paul Groot geeft aan: “Ik had verwacht dat de toename van het aantal vto-scholen en de aandacht voor vto zou hebben geleid tot een stijging in de prestaties.” Toch is deze trend voor de meeste deelnemers niet onverwacht. Er zijn weliswaar meer vto-scholen, maar dat betekent niet noodzakelijkerwijs dat er ook meer uren Engels gegeven worden, omdat de onderwijstijd op vto-scholen onderling veel verschilt, zoals ook blijkt uit de resultaten van dit peilingsonderzoek.

Als het gaat over vto dan valt volgens Karin Winkel bovendien op te merken dat er weliswaar veel vto-scholen zijn, maar dat slechts een klein deel daarvan het kwaliteitskeurmerk vto heeft. Bovendien betekent het hebben van een keurmerk niet automatisch dat het onderwijs in Engels ook ‘onderhouden’ wordt. Daarnaast zijn er binnen die groep scholen aanzienlijke verschillen in de wijze waarop zij invulling geven aan het onderwijs in Engels.

“Wanneer vto-scholen slechts 45 minuten per week inroosteren, dan zal dit ten opzichte van eibo geen doorslaggevend effect bewerkstelligen. Een meer robuuste benadering is noodzakelijk om resultaat te boeken. Zowel kwalitatief als kwantitatief is er dus nog wel een wereld te winnen.”

Paul Groot, directeur, Enschedese schoolvereniging

Kortom, het feit dat er in 2018 meer vto-scholen zijn dan in 2012, betekent voor de focusgroep niet dat er vanzelfsprekend ook een toename is in de leerlingprestaties ten opzichte van 2012.

Ook het feit dat leerlingen buitenschools misschien nu meer dan in 2012 in aanraking komen met Engels via onder meer digitale middelen hoeft per se tot een hoger niveau te leiden. De vraag is namelijk of die toename zo substantieel is dat deze een verandering in prestaties teweeg zou kunnen brengen. Claire Goriot geeft in dit kader aan dat zij in haar proefschrift keek naar de mate waarin leerlingen buitenschools in aanraking komen met het Engels, maar dat dit moeilijk bleek te meten.

Het meten van Engels

Peil.Engels is een onderzoek op stelselniveau. Het doel van Peil.Engels einde basisonderwijs is om op het niveau van het gehele Nederlandse basisonderwijs uitspraken te kunnen doen over het onderwijsleerproces en de resultaten van leerlingen op het gebied van Engels.

De focusgroep heeft enkele suggesties voor een volgende peiling Engels.

Meer aandacht voor het toetsen van communicatie (spreken, luisteren en gesprekken voeren) in het Engels

“Het is mooi dat voor het eerst ook de Engelse gespreksvaardigheid van leerlingen in beeld is gebracht. Maar er zijn nog wel verbeteringen mogelijk in de manier waarop dit is gebeurd. Het is goed om hier bij een volgende peiling naar te kijken aangezien het toetsen van gespreksvaardigheid weliswaar moeilijk is, maar wel heel belangrijk. Communicatie is immers een belangrijk doel van het leren van een vreemde taal”, aldus Myrna Feuerstake.

Janice Wierenga, zelf actief als testleider tijdens het onderzoek, vult daarop aan: “De afname van het onderdeel gespreksvaardigheid verliep soms wat stroef. Dat zou soepeler en beter moeten kunnen.”

Formuleer een vragenlijst die niets te raden overlaat en verrijk onderzoeksresultaten opnieuw met informatie uit interviews en observaties

Deelnemers aan de focusgroep vragen zich af of alle aspecten in de vragenlijst goed zijn begrepen en/of geïnterpreteerd door de leerkrachten en schoolleiders. Als voorbeeld hierbij noemen zij dat de term vto-doelen scholen op het verkeerde been kan zetten, omdat ze niet exact weten wat ermee bedoeld wordt. Hierdoor wordt de vraagstelling gemakkelijk verkeerd begrepen wat leidt tot onjuiste antwoorden. Door nog scherper naar de (duidelijkheid van de) vragenlijst te kijken, zou dit voorkomen kunnen worden.

Voor het eerst zijn tijdens deze peiling op een aantal scholen interviews en observaties verricht door inspecteurs in de hoedanigheid van onderzoeker. De focusgroep vindt dit een verrijking van de onderzoeksresultaten uit de vragenlijsten. De groep is dan ook van mening dat dit voortgezet en wellicht zelfs uitgebreid moet worden naar alle scholen. “Je moet de scholen in. Ga daar mee door en breidt dat uit”, zegt Myrna Feuerstake daarover.

Toets of de zelfinschatting door leerkrachten klopt door onafhankelijke toetsing van hun niveau

De focusgroep vraagt zich af of het zelf ingeschatte niveau van leerkrachten wel klopt. Naast een zelfinschatting is, als onderdeel van dit peilingsonderzoek, met behulp van een bestaande test (APTIS) getracht om op vrijwillige basis de vaardigheid van leerkrachten te meten. De deelname was echter te beperkt en daardoor zijn de resultaten niet bruikbaar voor dit onderzoek. In de lesobservaties (als onderdeel van het verdiepend onderzoek) is gekeken of leerkrachten tijdens de les Engels spraken, maar hun spreekvaardigheid is niet beoordeeld op basis hiervan. Vooral voor spreekvaardigheid vindt de focusgroep dit echter wel belangrijk. De focusgroep suggereert daarom bij een volgende peiling de leerkrachtinterviews in het Engels te houden, zodat een inschatting van het ERK-niveau door een onafhankelijke derde mogelijk is in aanvulling op de zelfinschatting.

Onderscheid regulier eibo, vervroegd eibo en vwto

Gerard Westhoff: "Het is jammer dat er geen goed onderscheid mogelijk is tussen regulier eibo, vervroegd eibo en vwto. Dit vertroebelt het effect van de verschillende schooltypen". De andere leden van de focusgroep onderschrijven dit. De focusgroep realiseert zich echter ook dat het moeilijk is om het onderscheid tussen regulier eibo, vervroegd eibo en vwto te maken gezien het ontbreken van betrouwbare landelijke informatie op dit punt: er is niet bekend welke eibo-scholen regulier eibo aanbieden en welke vervroegd eibo. Ook voor vwto is de registratie helaas niet sluitend. Specifiek voor vwto merkt de focusgroep op dat het mooi zou zijn als in een volgend peilingsonderzoek alle vwto-scholen ook daadwerkelijk scholen zijn die hun groep 8-leerlingen vanaf groep 1 onderwijs in Engels gaven. Dit is nu voor een deel van de scholen in dit onderzoek niet het geval (zij startten met hun groep 8-leerlingen vanaf groep 4), omdat anders het aantal vwto-scholen waaruit de steekproef voor deelname kon worden getrokken te klein was.

Neem ook scholen die tpo aanbieden mee in het onderzoek

Scholen die tpo aanbieden, vormden geen doelgroep van dit onderzoek. Op dit moment is dat ook nog niet goed mogelijk, omdat dit aantal scholen zeer beperkt is. Voor een volgend onderzoek zou dit volgens de focusgroep interessant kunnen zijn, mits het aantal scholen dat tpo verzorgt dan groot genoeg is.

Onderzoek wat leerkrachten missen in de opleiding om de methode meer los te durven laten

Een veelgebruikte lesmethode ontzorgt leerkrachten in hoge mate. Leerkrachten leunen daarop. Daarin schuilt een risico volgens de gespreksdeelnemers. Ze zijn benieuwd in welke mate leerkrachten afhankelijk zijn van de methode en of dit samenhangt met een gebrekkige voorbereiding tijdens de opleiding op de pabo. Karin Winkel: "Als je zo afhankelijk bent van de methode, wat mis je dan op de opleiding? Dat zou interessant zijn om te weten."